

Briuselis, 2021 m. liepos 27 d.
(OR. en)

11072/21

ECOFIN 777
RELEX 697
FIN 645

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo: Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo
direktorė Martine DEPREZ

gavimo data: 2021 m. liepos 26 d.

kam: Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe
TRANHOLMUI-MIKKELSENI

Komisijos dok. Nr.: COM(2021) 416 final

Dalykas: KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI DĖL
ES BIUDŽETO GARANTIJA UŽTIKRINTOS EIB IŠORĖS VEIKLOS
2019 M.

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2021) 416 final.

_____

Pridedama: COM(2021) 416 final

Briuselis, 2021 07 26
COM(2021) 416 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI
DĖL ES BIUDŽETO GARANTIJA UŽTIKRINTOS EIB IŠORĖS VEIKLOS 2019 M.**

1. ĮVADAS

Europos investicijų bankui (EIB) suteiktas išorės skolinimo įgaliojimas (ISĮ) yra svarbi priemonė, kurią naudodama Europos Sąjunga (ES) teikia paramą investicijoms šalyse partnerėse. ISĮ grindžiamas iš ES biudžeto išteklių teikiama garantija ir juo sudaromos sąlygos EIB padidinti savo skolinimą už ES ribų remiant ES politikos priemones. ES garantija padengiami apibrėžti atvejai, kai skolininkai negrąžina EIB jiems paskolintų lėšų. Taigi taikant ES garantiją padidinamas EIB pajėgumas priimti riziką.

Teisinis ISĮ pagrindas yra Sprendimas Nr. 466/2014/ES (toliau – ISĮ sprendimas)¹ su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2018 m.² Jeigu EIB pareikalauja mokėti pagal ES garantiją, mokėjimai atliekami iš Išorės veiksmų garantijų fondo³.

Pagal ISĮ remiama EIB veikla narystės siekiančiose šalyse, rytinėse ir pietinėse kaimyninėse šalyse, partnerystės šalyse, Azijoje, Lotynų Amerikoje ir Pietų Afrikoje – iš viso teisę gauti paramą šiuo metu turi 64 šalys. Dabartiniu ISĮ laikotarpiu (2014–2020 m.) iš ES biudžeto garantuojama iki 32,3 mlrd. EUR EIB finansavimo operacijų, padengiant pirmuosius 65 proc. nuostolių, galinčių susidaryti garantija užtikrintame portfelyje. ISĮ sprendimu nustatytos viršutinės garantijos ribos įvairiems geografiniams regionams ir paregioniams.

Šioje metinėje ataskaitoje pateikiama bendra EIB veiklos, 2019 m. vykdytos pagal ES garantiją, apžvalga⁴. Siekiant visapusiškai informuoti apie EIB veiklą ISĮ regionuose, ataskaitoje taip pat pateikiama apibendrinta informacija apie operacijas, kurias EIB įgyvendino be ES garantijos (t. y. savo rizika)⁵. Be to, 2019 m. Europos Komisija paskelbė išsamų EIB vykdomo išorės skolinimo įgaliojimo, įgyvendinamo nuo 2014 m. vidurio iki 2018 m. pabaigos, vertinimą⁶.

2. SVARBIAUSI REZULTATAI

2019 m. bendra EIB pasirašytų finansavimo operacijų vertė regionuose, kuriems taikomas ISĮ, buvo 6,3 mlrd. EUR. Iš šios bendros sumos daugiau kaip 4,9 mlrd. EUR EIB operacijų, apimančių 56 finansavimo sutartis, taikomas ISĮ (t. y. joms taikoma ES garantija). Likusios operacijos finansuojamos iš EIB savo rizika įgyvendinamų priemonių lėšų.

---

¹ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES, kuriuo Europos investicijų bankui suteikiama ES garantija finansavimo operacijų, kuriomis remiami investiciniai projektai ne Sąjungoje, nuostoliams atlyginti (OL L 135, 2014 5 8, p. 1).

² 2018 m. kovo 14 d. dalinio keitimo Sprendimas (ES) 2018/412 (OL L 76, 2018 3 19, p. 30).

³ 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009, įsteigiantis Išorės veiksmų garantijų fondą (kodifikuota redakcija, OL L 145, 2009 6 10, p. 10), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/409.

⁴ Ši ataskaita parengta pagal ISĮ sprendimo 11 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

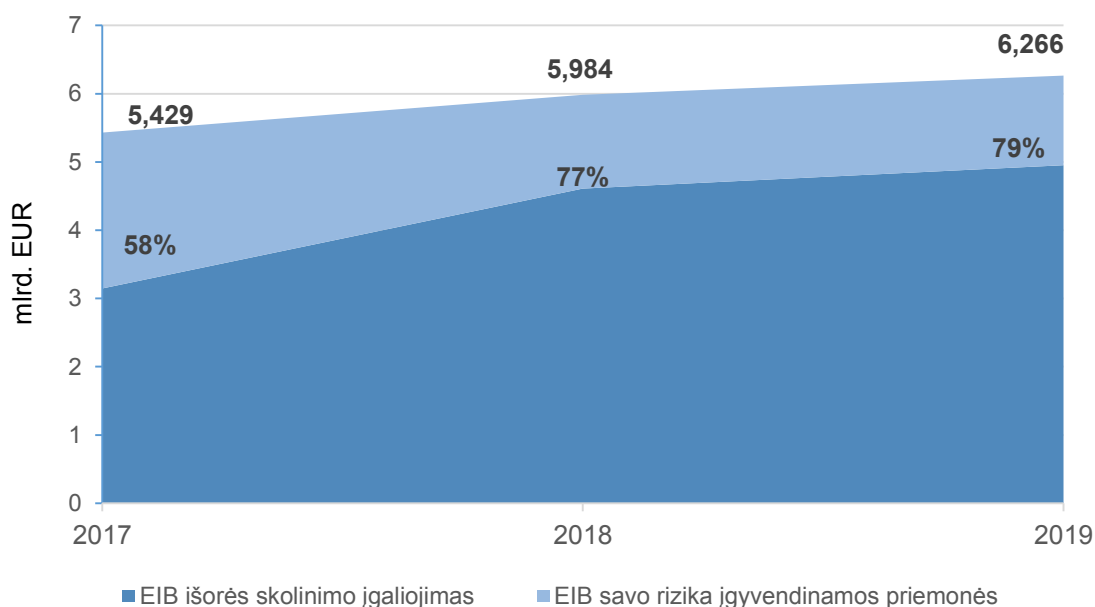
⁵ Šiuo metu ISĮ regionuose EIB savo rizika įgyvendina keturias priemones, būtent: pasirengimo narystei priemonę (angl. *Pre-Accession Facility*, PAF), Kaimynystės finansavimo priemonę (angl. *Neighbourhood Financing Facility*, NFF), Klimato srities veiksmų ir aplinkos apsaugos priemonę (angl. *Climate Action and Environment Facility*, CAEF) ir Strateginių projektų priemonę (angl. *Strategic Projects Facility*, SPF). Paskutiniosios dvi priemonės įgyvendinamos ne tik ISĮ regionuose, bet ir Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybėse ir ES valstybių narių užjūrio šalyse ir teritorijose.

⁶ SWD(2019) 333 *final* ir susiję dokumentai pateikti adresu https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_lt.

Palyginti su 2018 m., kai pagal ISĮ buvo pasirašyta 4,6 mlrd. EUR vertės operacijų, 2019 m. pasirašytų operacijų suma yra apytiksliai 7 proc. didesnė. Ir priešingai, EIB savo rizika įgyvendinamų operacijų apimtis šalyse, kurioms taikomas ISĮ, sumažėjo beveik 2 proc. iki 1,36 mlrd. EUR 2019 m.

1 diagramoje pavaizduota skolinimo pagal ISĮ ir taikant EIB savo rizika įgyvendinamas priemonės raida 2017–2019 m. (pasirašytos sumos, atėmus atšauktas operacijas). Šiuo laikotarpiu vidutiniškai 72 proc. EIB finansavimo šiuose regionuose buvo užtikrinta ES garantija⁷.

1 diagrama. Metinė EIB skolinimo ISĮ regionuose apimties raida

Pagal ISĮ sprendimą ES garantijos pobūdis skiriasi priklausomai nuo atitinkamos EIB finansavimo operacijos:

- kredito rizikai taikoma *bendroji garantija* teikiama finansavimo operacijoms, vykdomoms su viešojo sektoriaus partneriais (paprastai infrastruktūros plėtros srityje), ir EIB paskoloms bankams ar įmonėms, kurie gavo valstybės garantiją⁸. Bendrąją garantiją buvo užtikrinta 4,3 mlrd. EUR arba beveik 87 proc. 2019 m. pagal ISĮ pasirašytų finansavimo operacijų.
- Labiau ribotos aprėpties *politinės rizikos garantija* teikiama kitoms privačiojo sektoriaus operacijoms⁹. 2019 m. ji buvo teikiama finansavimo operacijoms, kurių vertė siekė 617 mln. EUR.

⁷ Sumos nuo paskelbtų ankstesnėse ataskaitose skiriasi dėl atšauktų sutarčių.

⁸ ES bendrąją garantiją sudaromos sąlygos EIB atsisakyti rizikos priedo, kurį priešingu atveju jam reikėtų įtraukti į savo palūkanų normą. Atitinkamai šalys partnerės arba jų institucijos ar įmonės gali skolintis iš EIB daug mažesnėmis sąnaudomis. Išsamią analizę žr. 6 išnašoje nurodyto dokumento SWD(2019) 333 p. 10–11, 21 ir 33–37.

⁹ Politinės rizikos garantija apsaugo nuo nesumokėjimo dėl valiutos nepervedimo, nusavinimo, karo ar civilinių neramumų, arba dėl teisinio ginčų sprendimo neefektyvumo sutarties pažeidimo atveju. Dėl jos EIB rizikos priedas nemažėja.

Bendra pagal 2014–2020 m. ISĮ išmokėtų lėšų dalis 2019 m. pabaigoje pasiekė 36 proc. gryniosios pasirašytų operacijų sumos (8,0 mlrd. EUR), t. y. padidėjo, palyginti su 33 proc. 2018 m. Ypač infrastruktūros projektų atveju EIB finansavimo lėšos išmokamos laipsniškai, per tam tikrą metų skaičių¹⁰.

3. FINANSAVIMO OPERACIJOS

3.1. NAUJŲ EIB FINANSAVIMO OPERACIJŲ APŽVALGA PAGAL TIKSLUS

Kiekviena pagal ISĮ vykdoma operacija prisidedama siekiant vieno iš dviejų vertikaliųjų tikslų: a) vietos privačiojo sektoriaus plėtros arba b) socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtros. Be to, tos pačios operacijos taip pat galima padėti (iš dalies arba visiškai) pasiekti horizontaliuosius klimato srities veiksmų, regioninės integracijos ir ilgalaikio pabėgėlių, migrantų, priimančiųjų bei tranzito bendruomenių ir kilmės bendruomenių ekonominio atsparumo stiprinimo tikslus¹¹.

Kaip minėta pirmiau, bendra 2019 m. pagal ISĮ pasirašytų EIB investicijų apimtis buvo 4,9 mlrd. EUR. 67 proc. dalis bus skirta prisidėti prie socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtros. Likusia 33 proc. dalimi numatoma remti vietos privačiojo sektoriaus plėtrą, daugiausia gerinant mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) galimybes gauti finansavimą.

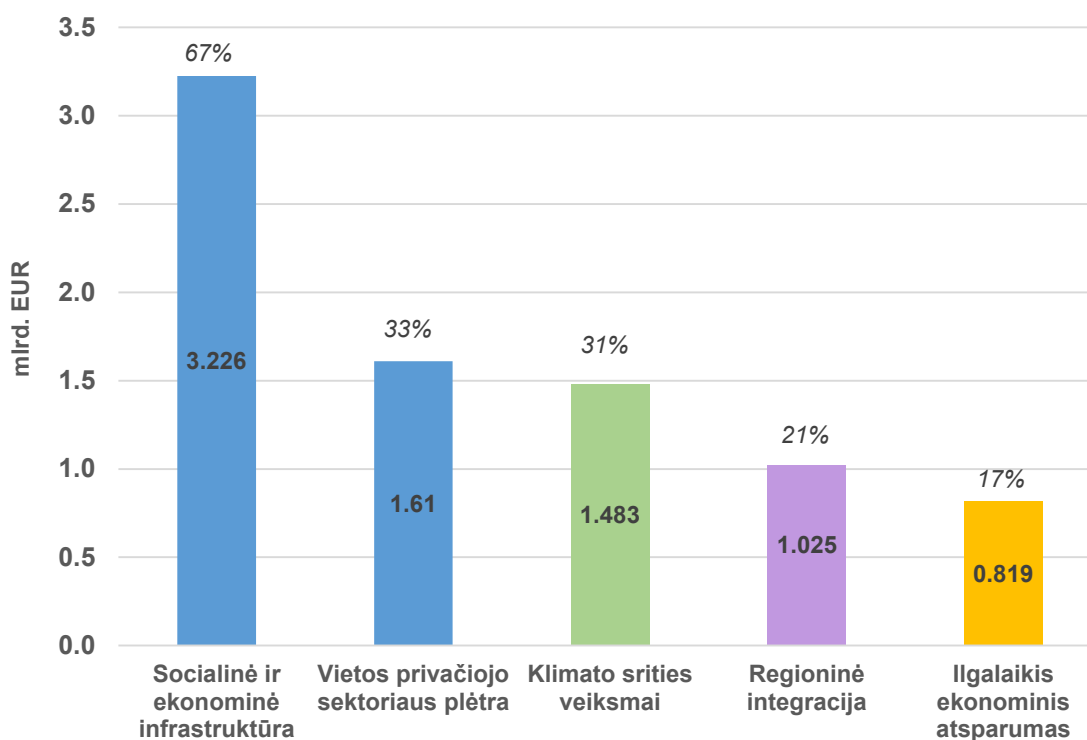
Iš visos 2019 m. pagal ISĮ pasirašytos operacijų sumos 31 proc. bus skirtas prisidėti prie klimato srities veiksmų tikslų, 21 proc. – prie regioninės integracijos, o 17 proc. – prie ilgalaikio ekonominio atsparumo (žr. 2 diagramą).

---

¹⁰ Išsamesnę išmokėtų sumų analizę žr. naujausiame Komisijos tarnybų vertinime SWD(2019) 333, p. 28–30.

¹¹ ISĮ sprendimo 3 straipsnis.

2 diagrama. Indėlis siekiant ISĮ tikslų 2019 m. (mlrd. EUR)

Pastaba. Vienu projektu gali būti prisidedama prie daugiau nei vieno iš ISĮ tikslų įgyvendinimo. Klimato srities veiksmų, regioninės integracijos ir ilgalaikio ekonominio atsparumo tikslai yra kompleksiniai (horizontalieji), visiems projektams taikomi tikslai, todėl jie iš dalies sutampa su dviem kitais. Pasirašytos sumos, skirtos vietos privačiojo sektoriaus plėtrai ir ekonominės bei socialinės infrastruktūros plėtrai remti, kartu sudarė visą tais metais pasirašytą sumą.

Vietos privačiojo sektoriaus plėtra, visų pirma parama MVI

2019 m. ISĮ regionuose EIB pasirašė 1,8 mlrd. EUR operacijų, kuriomis remiama vietos privačiojo sektoriaus plėtra, iš jų 1,6 mlrd. EUR operacijų pasirašyta pagal ISĮ. Pagrindinė naudota paskolos priemonė buvo kredito linijos, skirtos tam, kad būtų toliau skolinama MVI bei vidutinės kapitalizacijos įmonėms, ir pagal vietos finansų tarpininkams skirtas devynias kredito linijas, kuriomis siekiama sudaryti jiems sąlygas daryti daugiau patenkinant šio rinkos segmento poreikius, buvo pasirašyta sutarčių, kurių vertė 1,51 mlrd. EUR. Be to, 2019 m. buvo suteikta parama penkiems naujiems mikrofinansavimo projektams¹² ir keturios tiesioginės paskolos įmonėms.

Nuosavo kapitalo finansavimas yra teikiamas mažesne apimtimi ir susijęs su didesne rizika. 2019 m. su aštuoniais naujais nuosavo kapitalo fondais buvo pasirašytos 94 mln. EUR vertės sutartys. Du fondai daugiausia dėmesio skiria didelį augimo potencialą turinčių įmonių rėmimui ir vietos privačiojo sektoriaus plėtrai pietinėse kaimyninėse šalyse, o kiti šeši veikia tarpregioniniu mastu ir daugiausia dėmesio skiria investicijoms į atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir kitoms žaliosioms investicijoms.

¹² Libane, Tunise, Vakarų Krante ir Gazos Ruože, Sakartvele ir Kazachstane.

Socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtra

2019 m. EIB pasirašytos finansavimo operacijos, kuriomis prisidedama prie socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtros ISĮ regionuose, sudarė 4,4 mlrd. EUR, iš kurių 3,2 mlrd. EUR skiriami su ES garantija. Pagrindiniai remiami sektoriai buvo energetika, transportas ir vanduo ir (arba) kanalizacija. Šiais metais vėl daugiausia dėmesio buvo skiriama transporto projektams – 12 šios srities projektų sudarė šiek tiek daugiau nei 50 proc. visos pasirašytų operacijų sumos. Kai kurie projektai buvo daugiausia susiję su tvariu transportu (pvz., miesto metro projektai Punėje bei Bopale (Indija) ir Kaire (Egiptas), kiti buvo skirti junglumui ir regioninei integracijai kaimynystės priemonėje dalyvaujančiose šalyse ir Vakarų Balkanuose.

Kiti dideli sektoriai, kurie buvo remiami, yra energetika ir vanduo, sanitarija ir kietosios atliekos. Įgyvendinant energetikos projektus daugiausia dėmesio buvo skiriama sektoriaus tvarumo didinimui vykdant daugiausia mažesnius atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus (t. y. teikiant bendrąsias paskolas ir dalyvaujant šešių fondų veikloje). Kalbant apie vandenį ir atliekų tvarkymą, daugiausia dėmesio buvo skiriama nuotekų tvarkymo gerinimui Vakarų Balkanuose ir pietinėse kaimyninėse šalyse. Be to, Moldovoje taip pat buvo finansuojamas projektas, skirtas kietųjų atliekų tvarkymui gerinti.

Klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos

2019 m. ISĮ regionuose pasirašytomis 2,7 mlrd. EUR vertės paskolomis, iš kurių beveik 1,5 mlrd. EUR suteikta su ES garantija, remiamas klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos¹³. 2019 m. pabaigoje bendra klimato srities veiksmų dalis einamuoju ISĮ laikotarpiu sudarė daugiau kaip 35 proc. grynosios pasirašytų operacijų sumos¹⁴, viršijant ISĮ sprendimu nustatytą 25 proc. minimalų tikslą, ir atitiko tikslą iki 2020 m. ne mažiau kaip 35 proc. visų EIB finansavimo operacijų vykdyti besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse ir besivystančiose šalyse už Sąjungos ribų.

Labiausiai prie klimato srities veiksmų tikslų buvo prisidedama investicijomis į mažiau anglies dioksido išmetančią transportą ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją. Prisitaikymas prie klimato kaitos sudarė 8 proc. su klimato sritimi susijusio EIB finansavimo ISĮ regionuose. 2019 m. EIB priėmė naują skolinimo energetikos sektoriui politiką. Todėl už Europos Sąjungos ribų EIB teiks paramą plėtojant energetikos sistemas, kurios yra mažo anglies dioksido kiekio, efektyvios bei patikimos ir kuriomis didinama galimybė naudotis modernia ir įperkama energija. Be to, pagal JT darnaus vystymosi tikslus siekiama iki 2030 m. padvigubinti pasaulinį energijos vartojimo efektyvumo rodiklį, todėl už ES ribų EIB taikys tuos pačius principus kaip ir Europos Sąjungoje. Įgyvendindamas savo įsipareigojimą siekti tvaraus ir integracinio augimo, EIB toliau remis energijos projektus, kuriais prisidedama prie JT darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. tikslų.

---

¹³ Daugeliu atveju prie kovos su klimato kaita tikslo prisidedama tik dalimi projekto, todėl tik dalis tokiam projektui įgyvendinti skolinamų lėšų priskiriama indėliui siekiant tikslo.

¹⁴ Atitinkamas 2019 m. rodiklis buvo 31 proc.

Regioninė integracija

2019 m. visų EIB pasirašytų operacijų, susijusių su regioninės integracijos tikslu ISĮ regionuose, vertė buvo 1,1 mlrd. EUR, iš kurių beveik 1,0 mlrd. EUR taikoma ES garantija. Rytinėse kaimyninėse šalyse buvo tęsiama veikla įgyvendinant didelius susisiekimo keliais projektus Ukrainoje ir Sakartvele, o kitais kelių projektais Serbijoje ir Maroke taip pat remiama regioninė integracija. Vakarų Balkanuose įgyvendinant Juodkalnijos švietimo programą buvo remiama regioninė integracija: sprendžiamos problemos, susijusios su pernelyg mažomis investicijomis ir netinkamu išteklių paskirstymu švietimo sektoriuje, gerinama švietimo kokybė atokiuose regionuose ir derinami standartai, taip prisidedant prie regiono ekonomikos augimo ir socialinės sanglaudos. Be to, Serbijoje įgyvendinant partnerystę vietos plėtrai numatoma pagerinti savivaldybės infrastruktūros ir paslaugų kokybę kai kuriose neturtingiausiose šalies vietovėse, remti suderinimą su ES standartais ir taip padėti šaliai atitikti ES stojimo kriterijus.

Ekonominio atsparumo iniciatyva

Bendradarbiaujant su Europos Komisija ir reaguojant į Europos Vadovų Tarybos prašymą pateikti konkrečią iniciatyvą, kuria būtų siekiama skubiai sutelkti papildomą finansavimą, skirtą tvariam augimui, itin svarbiai infrastruktūrai ir socialinei sanglaudai Viduržemio jūros regione ir Vakarų Balkanų šalyse remti, 2016 m. buvo pradėta įgyvendinti Ekonominio atsparumo iniciatyva, taip prisidedant prie Europos atsako į migracijos ir pabėgėlių problemą¹⁵. Ekonominio atsparumo iniciatyva prisidedama prie bendro Europos atsako į migracijos ir pabėgėlių krizę, daugiausia dėmesio skiriant tam, kad būtų pašalintos ilgesnio laikotarpio migracijos priežastys ir sušvelnintas ilgalaikis sukrėtimų ir krizių poveikis. Todėl pagrindinis prioritetas – užtikrinti glaudų koordinavimą ir papildomumą su kitomis ES iniciatyvomis. 2018 m. atlikus ISĮ laikotarpio vidurio peržiūrą, į ISĮ sprendimą buvo įtrauktas papildomas tikslas – ilgalaikis ekonominis atsparumas. Be to, 1,4 mlrd. EUR buvo atidėta viešojo sektoriaus investicijoms, kuriomis prisidedama prie atsparumo tikslo įgyvendinimo, ir buvo parengtas specialus 2,3 mlrd. EUR vertės ekonominio atsparumo iniciatyvos privatusis įgaliojimas, kad būtų garantuojamos privačiojo sektoriaus investicijos, kuriomis remiamas ilgalaikis ekonominis atsparumas. Ekonominio atsparumo iniciatyvos privačiuoju įgaliojimu EIB suteikiama bendroji garantija, kuria jam sudaromos sąlygos imtis didesnės rizikos finansavimo operacijų¹⁶.

Iki 2019 m. pabaigos, siekdamas įgyvendinti ekonominio atsparumo iniciatyvos tikslus, EIB iš viso patvirtino 5,6 mlrd. EUR vertės operacijų, iš kurių 2019 m. buvo pasirašyta 819 mln. EUR. Maždaug pusė šios sumos numatyta kredito linijoms (daugiausia skirtoms skolinti MVI), apie 15 proc. skirta investicijoms į vandenį arba kanalizaciją, o apie 11 proc. – investicijoms į transportą. Daugiau nei du trečdaliai pasirašytų finansavimo operacijų skirta privačiajam sektoriui, suteikiant didesnę ekonominę atsparumą, visų pirma MVI. Dauguma kitų pasirašytų finansavimo operacijų skirtos infrastruktūrai, kuria sudaromos sąlygos teikti pagrindines paslaugas pabėgėliams ir priimančiosioms bendruomenėms, pvz., suteikiama galimybė gauti švaraus vandens, naudotis sanitarijos, atliekų tvarkymo, elektros tiekimo, švietimo, sveikatos priežiūros ir vietos transporto ir mieste teikiamomis paslaugomis.

¹⁵ <https://www.eib.org/en/projects/initiatives/resilience-initiative/index.htm>.

¹⁶ EIB atlygina ES už biudžeto garantiją pagal Ekonominio atsparumo iniciatyvos privatuji įgaliojimą perduodama ES su rizika susijusias šių operacijų pajamas.

3.2. EIB FINANSAVIMO APŽVALGA PAGAL REGIONUS IR SEKTORIUS

1 lentelėje apžvelgiama 2019 m. EIB finansavimo apimtis ISI regionuose, įskaitant regionus, kuriems taikoma ES garantija, ir regionus, kurie yra finansuojami pagal savo rizika įgyvendinamas priemones.

1 lentelė. 2019 m. pasirašytos EIB finansavimo operacijos ISI regionuose (atėmus atšauktas operacijas)

Regionas (milijonais EUR)	Operacijos su ES garantija			EIB savo rizika įgyvendinamos priemonės ar trečiųjų šalių lėšos	Iš viso
	Bendroji garantija	Politinės rizikos garantija	ISI iš viso		
Narystės siekiančios šalys	390	50	440	60	500
Pietinės kaimyninės šalys	2 203	25	2 228	75	2 303
Rytų Europa, Pietų Kaukazas ir Rusija	1096	180	1276	19	1295
Azija (išskyrus Vidurinę Aziją)	205		205	1007	1212
Vidurinė Azija	30	12	42	15	57
Lotynų Amerika	380	250	630	187	817
Pietų Afrika		100	100		100
Iš viso	4 304	617	4 922	1 364	6 285

Iš 7,7 mlrd. EUR, kurie 2019 m. buvo skirti už ES ribų (įskaitant Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybes, užjūrio šalis ir teritorijas, taip pat ELPA valstybes) vykdomoms operacijoms, 6,3 mlrd. EUR buvo pasirašyta ISI regionuose. Maždaug 4,1 mlrd. EUR vertės operacijų buvo pasirašyta narystės siekiančiose, kaimynystės priemonėje dalyvaujančiose ir partnerystės šalyse (ir pietinėse, ir rytinėse). 2,2 mlrd. EUR buvo pasirašyta Azijoje, Vidurinėje Azijoje, Lotynų Amerikoje ir Pietų Afrikoje.

Palyginti su 2018 m., bendra EIB finansavimo ISI regionuose apimtis 2019 m. padidėjo 4,7 proc., daugiausia dėl aktyvesnės veiklos Rytų Europos, Pietų Kaukazo ir Rusijos paregionyje ir Viduržemio jūros paregionyje.

2 lentelė. Grynoji per metus pasirašytų operacijų suma ir bendra grynoji pasirašytų operacijų suma, palyginti su 2014–2020 m. ISĮ garantijos viršutinėmis ribomis (Sprendimas 466/2014/ES su pakeitimais, padarytais Sprendimu (ES) 2018/412)

Grynoji per metus pasirašytų operacijų suma, mln. EUR	2014 (H2)	2015	2016	2017	2018	2019	Iš viso 2014 (H2)-2019	Naudojimo koeficientas
Narystės siekiančios šalys	200	906	566	170	1 142	241	3 224	44%
Pietinės kaimyninės šalys	369	726	1 299	1 168	1 367	1 609	6 537	64%
Rytų Europa, Pietų Kaukazas ir Rusija	975	1 401	1 472	657	632	1 276	6 413	96%
Azija (išskyrus Vidurinę Aziją)	45	433	45	118	205	205	1 051	90%
Vidurinė Azija	70	70	20	22		42	224	100%
Lotynų Amerika	219	468	319	362	347	630	2 346	87%
Pietų Afrika		150		50	70	100	370	80%
Ekonominio atsparumo iniciatyvos viešasis įgaliojimas					522	679	1 201	86%
Ekonominio atsparumo iniciatyvos privatusis įgaliojimas*				612	325	140	1 076	47%
Iš viso	1 878	4 154	3 720	3 159	4 610	4 922	22 442	69%

* *Ekonominio atsparumo iniciatyvos privatusis įgaliojimas apima Vakarų Balkanus ir Viduržemio jūros regioną. Bendra pagal 2014–2019 m. ISĮ pasirašytų operacijų suma, atėmus atšauktas operacijas, 2019 m. pabaigoje sudarė apie 22,4 mlrd. EUR. Bendras ISĮ naudojimo koeficientas pagal grynąją pasirašytų operacijų sumą sudarė 69 proc. bendros garantijos viršutinės ribos.*

Mažiausias ES garantijos naudojimo koeficientas stebėtas narystės siekiančių šalių regione. Tai daugiausia paaiškinama EIB operacijų sumažinimu Turkijoje atsižvelgiant į politinius ir ekonominius pokyčius nuo 2016 m. Mažesnę už vidutinį naudojimo koeficientą taip pat galima matyti pietinėse kaimyninėse šalyse, kur, EIB vertinimu, bendra veiklos vykdymo aplinka tebėra sudėtinga, iš dalies dėl kai kuriose šalyse esančios nestabilios politinės padėties, didėjančios valstybės skolos ir sumažėjusios fiskalinės erdvės. Be to, kaip apsunkinantį veiksnių EIB nurodo silpnus projektų vykdytojų pajėgumus ir gebėjimus.

Didžiausias naudojimo koeficientas pagal pasirašytą operacijų sumą užregistruotas Vidurinėje Azijoje ir rytinėse kaimyninėse šalyse.

3 lentelė. EIB finansavimo operacijų, pasirašytų 2019 m. ISĮ regionuose, pasiskirstymas pagal sektorius

Sektorius / regionas (milijonais EUR)	Narystės siekiančios šalys	Pietinės kaimyninės šalys	Rytų Europa, Pietų Kaukaza s ir	Azija	Vidurinė Azija	Lotynų Amerika	Pietų Afrika	Iš viso	Bendros sumos dalis
Transportas	100	576	814	152				1 642	33%
Kredito linijos	50	1000	196		12	135	100	1 493	30%
Vanduo, kanalizacija	194	382	66	54		145		841	17%
Energetika		217	84		30	350		681	14%
Pramonė	50	22	38					110	2%
Žemės ūkis, žuvininkystė, miškų ūkis		25	26					51	1%
Miestų plėtra	17	6	27					50	1%
Kietosios atliekos			25					25	0,5%
Švietimas	18							18	0,4%
Mišri infrastruktūra	11							11	0,2%
Iš viso	440	2 228	1 276	205	42	630	100	4 922	100%

Vertinant konkrečiai ekonominio atsparumo iniciatyvos privatųjį įgaliojimą, iki 2019 m. pabaigos EIB naudojimo koeficientas (remiantis grynąja pasirašytų operacijų suma) pasiekė 47 proc.

Kalbant apie sektorinę ISĮ operacijų pasiskirstymą 2019 m., pirmą vietą užima transporto sektorius, kuriam tenka 33 proc. visos pasirašytų operacijų sumos. Daugumą ISĮ operacijų sudaro investicijos į infrastruktūrą, daugiausia transporto, energetikos ir vandens ir (arba) kanalizacijos sektoriuose.

3.3. EIB OPERACIJŲ POVEIKIS IR PRIDĖTINĖ VERTĖ

2019 m. rugsėjo 13 d. paskelbtame vertinime¹⁷ Komisija pateikė išsamią EIB vykdomo išorės skolinimo įgaliojimo įgyvendinimo poveikio ir pridėtinės vertės analizę. Toliau tekste pateikiama informacija atspindi paties EIB atliktą jo vykdomų operacijų poveikio vertinimą. Jis atliktas naudojant EIB rezultatų vertinimo priemonę.

EIB tikėtinus savo finansavimo operacijų rezultatus ir poveikį stebi naudodamas savo 2012 m. pradėtą taikyti rezultatų vertinimo sistemą. Vertinimo etapu nustatomi rezultatų rodikliai, taip pat, atsižvelgiant į tikėtinus ekonominius, socialinius ir aplinkosaugos rezultatus, nustatomos pradinės ir siektinos reikšmės. Projekto rezultatai pagal tuos veiklos kriterijus vertinami per visą projekto ciklą ir apie juos pranešama įvairiuose etapuose: tiesioginių operacijų atveju – užbaigus projektą ir praėjus trejiems metams nuo jo užbaigimo; privataus kapitalo fondų atveju – pasibaigus investavimo laikotarpiui ir gyvavimo ciklo pabaigoje; kredito linijų atveju – pasibaigus paskirstymo laikotarpiui. Dauguma pagal ISĮ vykdomų EIB operacijų skirtos investicijoms į infrastruktūrą finansuoti, o jas užbaigti paprastai trunka daug metų. Todėl duomenys apie faktinius rezultatus ir poveikį, pasiektą teikiant paramą su ES biudžeto garantija, paprastai tampa prieinami gerokai vėliau.

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_lt.

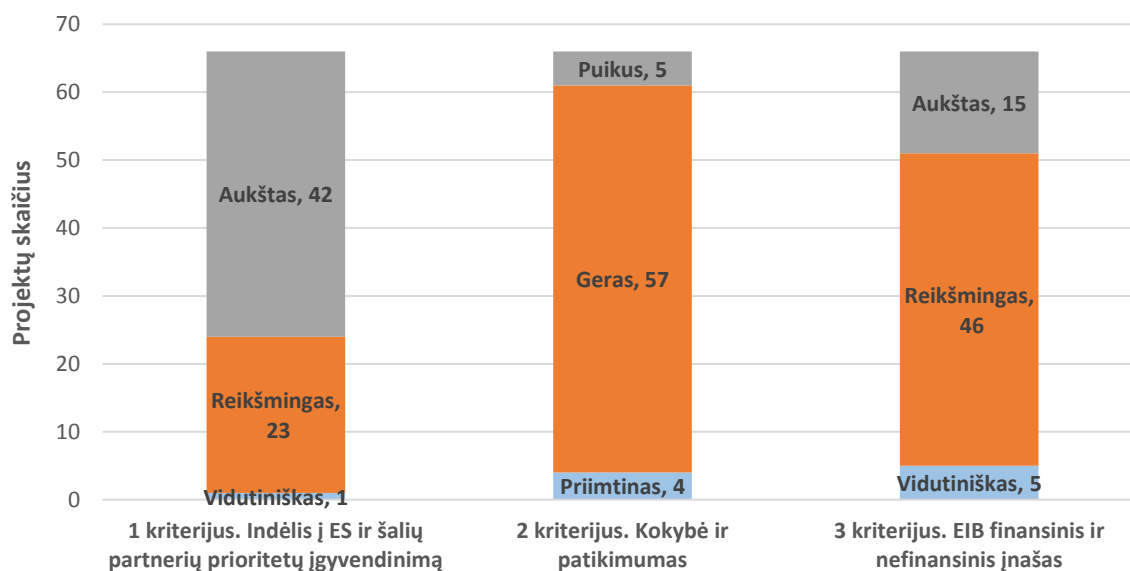
Remdamasis rezultatų vertinimo sistema, EIB projektus reitinguoja pagal tris kriterijus:

- i. Pagal 1 kriterijų vertinamas numatomas indėlis siekiant ES ir šalių partnerių prioritetų, taip pat tinkamumas pagal EIB įgaliojimo tikslus. Tai padeda suprasti EIB intervencijos logiką atsižvelgiant į tikėtiną projekto *poveikį*.
- ii. Pagal 2 kriterijų, remiantis tikėtinu *atliktu darbu, poveikiu ir rezultatais*, vertinama operacijos kokybė ir patikimumas.
- iii. Pagal 3 kriterijų vertinamas tikėtinas finansinis ir nefinansinis EIB indėlis į projektą (pridėtinė vertė), viršijantis tą, kuris būtų gautas pasinaudojus rinkos alternatyva. Tai padeda EIB tenkančių projekto *sąnaudų* lygmeniu įvertinti intervencijos logiką.

2019 m. pagal ISĮ ir EIB savo rizika įgyvendinamas priemonės EIB pasirašė 66 projektų pirmąją finansavimo sutartį. EIB vertinimu, 65 iš šių 66 naujų projektų reitingas pagal rezultatų vertinimo sistemos 1 kriterijų buvo bent „reikšmingas“, o tai reiškia įvertinimą, kad projektai atitinka ISĮ tikslus, daug prisideda siekiant nacionalinių arba ES vystymosi tikslų ir vidutiniškai prisideda prie kitų tikslų. 42 projektų reitingas, remiantis EIB vertinimu, buvo „aukštas“, nes jais buvo daug prisidedama tiek prie ES prioritetų, tiek prie nacionalinių vystymosi tikslų įgyvendinimo.

2 kriterijaus reitingas grindžiamas projekto patikimumu, finansiniu bei ekonominiu tvarumu ir aplinkos bei socialiniu darnumu. Penki 2019 m. pasirašyti nauji projektai pagal 2 kriterijų EIB įvertinti „puikiai“, 57 projektų reitingas buvo „geras“, o vidutinė infrastruktūros projektų vidinė gražos norma buvo 10–15 proc. Keturiems projektams EIB skirtas reitingas buvo „priimtinas“ – dažnai dėl labai rizikingos aplinkos arba dėl projekto vykdytojų trūkumų.

3 diagrama. Taikant rezultatų vertinimo sistemą pagal kiekvieną kriterijų EIB suteikti reitingai 2019 m. pasirašytoms naujoms operacijoms ISĮ regionuose

Pagal 3 kriterijų vertindamas savo tikėtiną finansinį ir nefinansinį indėlį į 61 projektą, dėl numatytos finansavimo trukmės, viršijančios vietos rinkose prieinamo finansavimo trukmę, EIB skyrė „aukštą“ arba „reikšmingą“ reitingą.

Tobulėjant EIB rezultatų vertinimo sistemai, laipsniškai tampa prieinami ir faktiškai pasiektų tam tikrų operacijų rezultatų duomenys, jeigu tų operacijų lūkesčiai buvo suformuluoti pagal rezultatų vertinimo sistemą, įdiegtą 2012 m. 2019 m. EIB pranešė apie pasiektus rezultatus, susijusius su 18 finansų sektoriaus operacijų (kredito linijų) – 10 Turkijoje, trimis Egipte, po dvi Juodkalnijoje bei Serbijoje ir viena Tunise. Pagal šias kredito linijas bankai partneriai iš viso suteikė 5 531 paskolą, kurių vertė 2,3 mlrd. EUR. Iš tų paskolų 5 202 buvo skirtos MVĮ, o 329 – vidutinės kapitalizacijos įmonėms. Vidutinis galutiniams naudos gavėjams suteiktų paskolų grąžinimo terminas (įvertinta pagal paskolos dydį) buvo 4,4 metų. Galutinių paramos gavėjų įmonėse dirbo apytiksliai 266 000 žmonių, o vidutinė paskolą gavusi įmonė buvo maža (48 darbuotojai).

3.4. GARANTIJOS MOKĖJIMO REIKALAVIMAI

2012–2019 m. EIB pareikalavo iš viso sumokėti 476 mln. EUR, iš jų vos mažiau nei 55 mln. EUR 2019 m. 2019 m. pabaigoje likusi pagrindinė paskolų suma, kurios buvo galima pareikalauti, sudarė 161 mln. EUR¹⁸. Kadangi Sirija uždelsė jai suteiktų paskolų mokėjimus, 2019 m. EIB pateikė keletą naujų reikalavimų mokėti pagal ES garantiją. Pastangos susigrąžinti pradelstas sumas kol kas nebuvo sėkmingos. Siekdamas apsaugoti ES reikalavimus dėl Sirijos nesumokėtų sumų EIB kreipėsi į atitinkamus teismus¹⁹.

2016 m. birželio mėn. EIB pagal politinės rizikos garantiją pareikalavo sumokėti už Tunise bendrovei „*Aéroport Enfidha*“ suteiktą paskolą. Per vėlesnes diskusijas EIB ir Komisija pasiekė susitarimą dėl šio reikalavimo mokėti pagal garantiją. Apibendrinant, šalys susitarė perpus pasidalyti pagal paskolos susitarimą neapmokėtą poziciją²⁰. 2019 m. paskolos gavėjas, jo akcininkai, paskolos davėjai ir Tuniso institucijos pasiekė restruktūrizavimo susitarimą ir buvo numatyta, kad jis įsigalios 2020 m. 2019 m. gruodžio mėn. pasirašius restruktūrizavimo susitarimą buvo išmokėta apie 1,4 mln. EUR – pirmoji išmoka per ketverius metus. 2020 m. sausio mėn., laikantis EIB ir Komisijos tarpusavio susitarimo, Komisijai buvo grąžinta pusė gautos sumos.

4. EIB BENDRADARBIAVIMAS SU KITAIŠ PARTNERIAIS

4.1. BENDRADARBIAVIMAS SU KOMISIJA

EIB ir Komisijos bendradarbiavimas su ISĮ susijusiais klausimais vyksta atsižvelgiant į platesnio masto šių dviejų institucijų partnerystę, t. y., be kita ko, vykdant ES derinimo priemones, pvz., pagal Kaimyninių šalių investicijų platformą, Vakarų Balkanų investicijų programą, ir teikiant techninę pagalbą pagal ekonominio atsparumo iniciatyvą, kuriomis remiama vystymosi srities finansų įstaigų veikla už ES ribų.

¹⁸ Sumos perskaičiuotos į eurus ir nurodytos pagal 2019 m. gruodžio 31 d. duomenis tik orientaciniais tikslais. Kai kurie reikalavimai mokėti pagal garantiją yra kitomis valiutomis.

¹⁹ Tuo pačiu metu EIB tęsė 2017 m. pradėtus teismo procesus prieš Siriją. 2018 m. birželio 29 d. Anglijos Aukštasis Teisingumo Teismas (angl. *English High Court*) ir 2019 m. birželio 6 d. Bendrasis Teismas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas sumarine tvarka priėmė ES palankų sprendimą, kuriuo pripažįstami visi ES reikalavimai Sirijai dėl nesumokėtų paskolų, kurias EIB suteikė Sirijai, sumų iki šių reikalavimų pateikimo.

²⁰ Susitarimas buvo pasirašytas 2017 m. gruodžio 8 d.

EIB ir toliau naudojami šiomis derinimo priemonėmis, t. y. koncesiniu finansavimu iš ES biudžeto išteklių, kuriuo remiamas pasirengimas EIB finansuojamiems projektams ir (arba) jų įgyvendinimas. 2019 m. EIB patvirtino visiškai arba iš dalies iš ES biudžeto finansuojamas ISĮ regionams skirtas 22 naujas dotacijas, kurių bendra vertė 226 mln. EUR. Iš jų 37,6 mln. EUR buvo skirta techninei pagalbai, 148,5 mln. EUR – investicinėms dotacijoms ir 40,1 mln. EUR – finansinėms priemonėms. Be to, buvo patvirtintos 22 techninės pagalbos pagal ekonominio atsparumo iniciatyvą operacijos, kurių bendra vertė 34,6 mln. EUR. Tuo tarpu 21 EIB projektas, kuris 2019 m. buvo pasirašytas ISĮ regionuose, gavo arba gaus šias dotacijas, tiesiogiai finansuojamas iš EIB nuosavų išteklių (pvz., pagal ekonominio atsparumo iniciatyvą teikiama technine pagalba) arba įgyvendinamas EIB ir visiškai ar iš dalies finansuojamas iš ES biudžeto.

EIB taip pat yra vienas iš partnerių, įgyvendinančių naują ES garantiją, teikiamą per Europos darnaus vystymosi fondą (EDVF). ISĮ ir EDVF yra skirti gana skirtingiems produktams, skolininkams ir geografiniams regionams. Pavyzdžiui, EDVF nėra skiriamas Vakarų Balkanų šalims, o ISĮ neapima didelės Afrikos dalies. Be to, EDVF sprendimai dėl ES garantijų priimami kitokia tvarka, palyginti su išankstine septynerių metų garantija, kuri EIB teikiama pagal ISĮ.

2018 m. birželio mėn. Komisija pasiūlė, kad 2021 m. būtų įsteigta nauja Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“ (toliau – KVTBP „Globali Europa“) ir vėl būtų pradėtos teikti ES biudžeto garantijos investicijoms už ES ribų²¹. Po 2020 m. siūlomas taikyti metodas grindžiamas atviros struktūros sąvoka – finansų įstaigoms partnerėms turėtų būti skiriama ES garantija atsižvelgiant į atitinkamą jų patirtį ES užtikrinti didžiausią poveikį vystymuisi vietoje. EIB liktų pagrindinis partneris finansuojant investicijas už ES ribų, visų pirma finansuojant investicinius viešojo sektoriaus projektus, tačiau kelios kitos finansų įstaigos taip pat galėtų gauti ES garantiją²². Pagal KVTBP „Globali Europa“ numatyta, kad ES tvirtai valdytų politiką ir glaudžiau koordinuotą veiklą su finansų įstaigomis, atliekančiomis įgyvendinančiųjų partnerių funkciją. Vyko Komisijos ir EIB techninės diskusijos siekiant nustatyti galimas garantijų, kurias ES galėtų suteikti Europos investicijų bankui po 2020 m., sąlygas.

4.2. BENDRADARBIAVIMAS SU EUROPOS OMBUDSMENU

2008 m. EIB ir Europos ombudsmeno pasirašytas susitarimo memorandumas yra pagrindas taikyti EIB dviejų etapų skundų nagrinėjimo mechanizmą. Pirmiausia skundai nagrinėjami pagal EIB skundų nagrinėjimo mechanizmą, paskui jie gali būti perduodami nagrinėti ombudsmenui. 2018 m. lapkričio mėn. EIB atnaujino skundų nagrinėjimo tvarkos politiką²³. 2019 m. ombudsmenui pranešta apie vieną naują skundą dėl EIB veiklos ISĮ regionuose.

---

²¹ 2018 m. birželio 14 d. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės, COM(2018) 460 *final*.

²² Taip pat žr. 2018 m. rugsėjo 12 d. Komisijos komunikatą „Veiksmingesnės investicijų už Europos Sąjungos ribų finansinės struktūros kūrimas“, COM(2018) 644 *final*.

²³ <http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm>.

Kalbant apie vidinį skundų nagrinėjimo pagal EIB skundų nagrinėjimo mechanizmą etapą, su naujais projektais susijusių ISĮ regionuose užregistruotų skundų sumažėjo nuo 19 2018 m. iki 15 2019 m. Iš šių skundų 11 buvo susiję su aplinkosaugos ir socialiniais klausimais, trys – su finansuotų operacijų valdymo aspektais ir vienas – su galimybe susipažinti su informacija. 2019 m. pagal EIB skundų nagrinėjimo mechanizmą baigti nagrinėti 15 atvejų ISĮ regionuose: 4 Bosnijoje ir Hercegovinoje, 4 Tunise, 2 Serbijoje, 1 Indijoje, 1 Kosta Rikoje, 1 Ukrainoje, 1 Panamoje ir 1 su keliomis vietovėmis susijęs atvejis²⁴. Šių pagal EIB skundų nagrinėjimo mechanizmą išnagrinėtų skundų rezultatai buvo skirtingi: „įtarimai nepagrįsti“ (7), „EIB panaikino finansavimą“ (3), „taikus sprendimas“ (1), „įtarimai pagrįsti“ (1), „projekto vykdytojas atsiėmė finansavimo prašymą“ (1) ir „rekomenduoti patobulinimai tam tikrose srityse“ (2).

4.3. BENDRADARBIAVIMAS SU TARPTAUTINĖMIS FINANSŲ ĮSTAIGOMIS

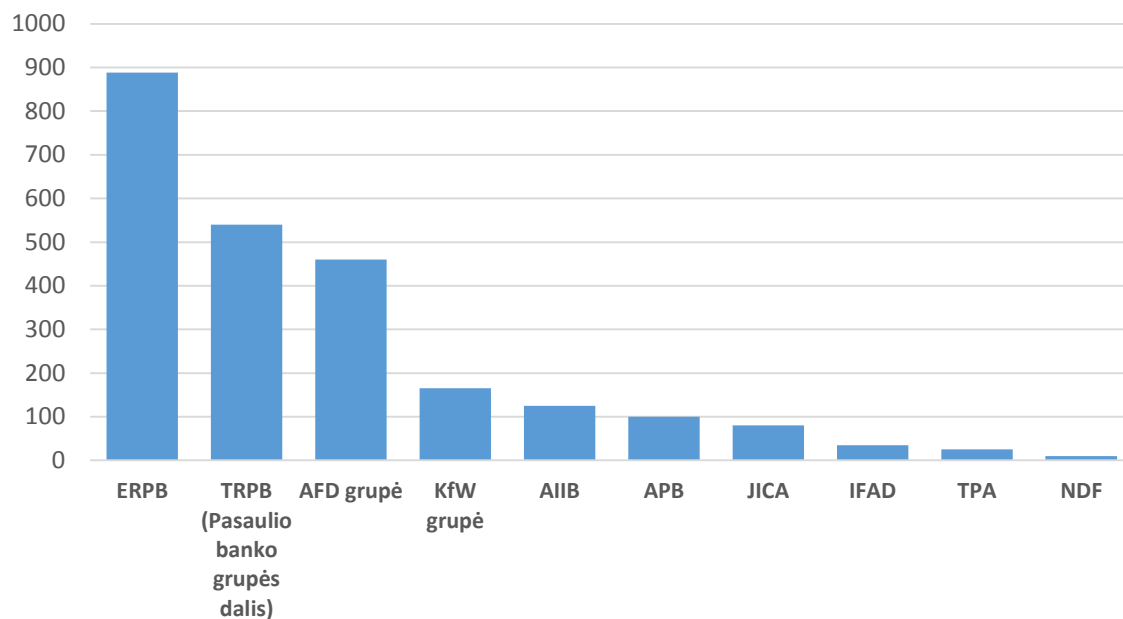
EIB bendradarbiavimas su kitomis tarptautinėmis finansų įstaigomis ir ES valstybių narių plėtros finansų įstaigomis apima įvairią veiklą nuo dialogo instituciniais ir teminiais klausimais iki bendro operacijų finansavimo ir atitinkamo bendro techninio darbo.

2019 m. EIB kartu su Europos rekonstrukcijos ir plėtros banku (ERPB) bendrai finansavo šešias operacijas, kurių bendra vertė 888 mln. EUR. Keturi projektai buvo bendrai finansuojami su AFD grupe (Prancūzija), trys – su KfW grupe (Vokietija). Be to, keturi projektai buvo bendrai finansuojami su Pasaulio banko grupei priklausančiu Tarptautiniu rekonstrukcijos ir plėtros banku (TRPB). EIB, AFD ir KfW ir toliau glaudžiai bendradarbiavo vykdydamos Savitarpio pasitikėjimo iniciatyvą (SPI). Pagal 2013 m. pradėtą Savitarpio pasitikėjimo iniciatyvą racionalizuojamas ir palengvinamas bendro finansavimo paramos teikimas naudos gavėjams, pasikliaujant vienu iš trijų partnerių, kuris prisiima pagrindinio finansuotojo vaidmenį atlikdamas tam tikras su projektu susijusias užduotis, pvz., išsamiai patikrina tam tikras projekto dalis arba prižiūri viešuosius pirkimus. Savitarpio pasitikėjimo iniciatyvos partnerių vadovybė ir sprendimus priimančios organai susipažino su kitos institucijos parengtais dokumentais, kuriais remdamiesi patys priima sprendimus. Apskritai 2019 m. ISĮ regionuose buvo pasirašytos 24 sutartys dėl bendrai finansuojamų projektų.

---

²⁴ Kirgizija, Tadžikistanas, Afganistanas ir Pakistanas.

4 diagrama. Tarptautinių finansų įstaigų ir vystymosi srities finansų įstaigų skirtas 2019 m. pasirašytų EIB projektų bendras finansavimas (milijonais EUR)

Pastaba. Kitų tarptautinių finansų įstaigų ir vystymosi srities finansų įstaigų bendrai investuotinos sumos yra tik orientacinės, pagrįstos apytikriais skaičiavimais, atliktais ankstyvaisiais projekto raidos etapais. Siekiant aiškumo pažymėtina, kad partneriai yra Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (ERPB), Tarptautinis rekonstrukcijos ir plėtros bankas (TRPB), Prancūzijos plėtros agentūra (pranc. Agence Française de Développement, AFD), KfW, Azijos infrastruktūros investicijų bankas (AIIB), Japonijos tarptautinė bendradarbiavimo agentūra (JICA), Tarptautinis žemės ūkio plėtros fondas (IFAD), Tarptautinė plėtros asociacija (TPA).